

BOEM@

LIVE LITERATURE
Martie 2010 (Anul II) Nr. 3 (13)

BOEMA

Live Literature

Martie 2010 (Anul II) Nr. 3 (13) - 32 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Cenaclul literar «Noduri și Semne»

Editor: S.C. InfoRapart Galați - Editura InfoRapArt

3 / 2010

COLEGIUL DE REDACȚIE

DIN CUPRINS

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor-șef: Ion Zimbru
Redactor șef adjunct: Ion Avram, Victor Cilincă
Secretar de redacție: Stela Iorga

Redactori: Saint-Simon Ajarescu, Dimitrie Lupu, A. G. Secară, Valeriu Valegvi, Virgil Costiuc, Tania Nicolescu, Cristina Dobreanu, Alexandru Maria, Laurențiu Pascal

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Mădălina Gruia

Colaboratori: Maria Timuc, Simona Șerban - București, Ion Potolea - Târgu Mureș

Poezie: Șerban Codrin, Maria Tirenescu – Primăvara, Haiku (p.7), Ion Tutunea – Poeme (p.11), Dana Potorac – Poeme (p.12), Ana Maria Rău – Poeme (p.13), Omar Khayyam – Catrene (p.18), SRH Constanța – Haiku (p.22), Poeme selectate de pe cenaclul literar online „Noduri și Semne” (p. 24)

Proză: Dimitrie Lupu – Gerul (p.3), Nicoleta Onofrei / Treburi filosofale (p.5), Ioan Toderiță – Războiul lui Puf (fragment de roman) (p.20)

Cronică de carte: Petre Rău – Cuvinte despre "Cuvinte sonore" (p.8), Petre Rău – Îngerii Sandei Panait (p.10)

Eseu: Virgil Diaconu – 5.3. Prozaismul versificat, 5.4. Viziunea sterilă, 5.5. Poezia ratată (corolar), 6. Din istoria ratărilor poetice (p.14)

Cărți: Valeriu Valegvi – Trepte de împlinire artistică (p.19)

Eveniment: Redacția – Sărbătoarea lunii martie (p.6), Redacția – Concurs de poezie de dragoste (p.6), Redacția – Concurs de haiku (p.9), Centrul Cultural Reduta – Concursul Național de Poezie "Carmen Patriae" (p.16), Redacția – Concurs Internațional de Haiku - HexaPod (p.16), Redacția – Concursul național de poezie "Sub semnul de taină – George Suru" (p.23), Redacția – Concursul național "Ion Creangă" (p.23)

Religie: Mitruț Popoiu - Anul Crezului Niceo-Constantinopolitan, partea a 3-a (p.9)

Artă cibernetică: Apollo - Cyberpoems (p.17)

Grafică:

Coperta I : Toulouse Lautrec – *Cris Acqua*

Coperta a III-a: Din activitatea cenaclului "Noduri și Semne"

Coperta a IV-a / Interior: Portret / Elena-Liliana Fluture

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

inforapart@yahoo.com

Telefon: **0236 411190, 0745 324472**

ADRESA REDACȚIEI: Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4, Galați, 800010

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

www.boema.inforapart.ro

Dimitrie LUPU

GERUL

Petre se opri în loc, nemulțumit; iar venise blestematul de frig. Dar nu se putea întoarce în casă, la căldură; oile, multe, puține, câte îi dăduse Dumnezeu, erau toată averea lui. Și lupii tocmai în astfel de nopți dădeau iama. În sat se vorbea de trei sau patru năpustiri; mai ceva ca iarna.

Nu trecuse nici o săptămână de când îi sfâșiaseră lui Costin Manea juninca. Asta o văzuse și el, că o ținuse Costin așa, cu cornul înfipt până la jumătate în scândura ieslei, carnea mursecată pe gât și burta spartă, ferfeniță, întinsă bucăți-bucățele în tot adăpostul, să vină inspectorii de la oraș, să vadă și să le dea dezlegare vânătorilor.

Tocmai se nimerise și el acolo, odată cu ei. Starostele vânătorilor tot arăta cu degetul pe jos ceva numai de el văzut, încercând să-i convingă pe cei de la oraș că nici vorbă nu putea fi de o haită, în plină vară, ci numai de vreo pereche tânără, la prima sau a doua puire, cu doi, trei cățelandri acolo. Spunea că numai cei tineri, ajunși întemeietori de haită de nevoie, fac asemenea greșeli; că lupul știe ce-i omul și nu se dă la el sau la strânsura lui, dacă nu-i încolțit de foame, și, oricum, nu vara, când vietățile sălbatice le stau la îndemână.

Dar lupiiăștia înnebuniseră de tot, și mai aduceau și vremea rea cu ei, când atacau în sat. În noaptea când cu vita lui Costin Manea, Sofica lui Beldie, cum dormea pe prispă, cu amândouă fetele, cică s-ar fi trezit, la vreun ceas după întâiul cântat al cocoșilor, dârdâind de-i clănțăneau dinții în gură de frig, și așa s-a întâmplat și în celelalte dăți.

Inspectorii de la oraș au râs; au zis că astea sunt alunecări ale minții, păreri iscate din uluiala veștii de necrezut ori din frică, pe care apoi te convingi singur că le-ai trăit aievea, tot gândindu-te la ele și întregindu-le cu amănunte închipuite. Veterinarul Oloiu se și luase oleacă în colți cu ei: le spusese de la obraz că prea îi cred proști pe țărani. Ei încercaseră s-o scalde, zicând că nu la prostie se gândeau, și nici nu era vorba numai de țărani, ci de naivitatea, normală printre cei neinteresați de știință. Unul dintre ei, poate mai împăciuitor din fire, schimbasese vorba, povestise despre o teorie nouă, a unuia Hauchin sau Mauchin, care spunea că la hotarele dintre lumi ar fi pus Dumnezeu un zid de ger năpraznic, cam ca o fâșie grânicerească de-a noastră, unde orice ar nimeri, fie om, piatră sau fier, s-ar preface pe dată în pulbere, dar Oloiu tot clonțos rămăsese.

Or fi lămurit-o ei cumva, pe urmă, la cărciumă. Însă Petre știa că veterinarul are dreptate. În două rânduri înfruntase chiar el frigul. Nu dăduseră lupii și în acele două nopți, dar asta nu însemna că prostia, naivitatea ori cum i-or mai fi zicând ei, stăpânește în voie la sate, gata să ducă la alunecarea minții pe oricine îi cășunează. Știa ce simțise: nu fusese numai o năzărire a lui, de frică sau uluire, ci chiar frig-frig. De asta își și lua bunda între umeri când ieșea noaptea la marginea tăpșanului, să vadă de oi; fiindcă știa sigur că în unele nopți frigul cădea cu adevărat măcar dincolo de marginea satului. Și-apoi, mulți săteni adevereau spusese Soficai: în noaptea aceea se lăsase frig spre zori, aproape ger, ca în nopțile când iarna se uită înapoi, peste zarzării, cireșii, prunii și toți pomii înfloriți la începutul primăverii, de te alegi cu puține fructe peste vară, iar dimineață Costin își găsisse juninca spartă de lupi. Pe de altă parte, aveau și inspectorii dreptate: numai pe vremea rea se pripășesc animalele de pradă prin preajma satelor. Le atrage mirosul de căldură și vietate de la zece și douăzeci de kilometri, fiindcă lighioanele moarte zac înghețate sub zăpadă, iar cele vii moțâie prin scorburi și vizuini. Pe când acum, vara, nu prea aveai cum să legi lupii de frigul abătut asupra satului în unele nopți.

Își strânse bunda la piept și porni mai departe. Răcoarea se întetea pe măsură ce se apropia de tăpșan. Luna împungea cerul de-a latul, cu două coarne mici, nici a secetă, nici a ploaie, cu lumină puțină; doar câteva palme de alburii în albastru adânc. August aproape trecuse și ierburile prinseseră iz de uscăciune, foșnind mai aspru.

Oile dormeau strânse unele în altele, două pete fumurii, diforme: Câteva se îngrămădiseră mai într-o latură, în picioare, cu capetele la mijloc. Le era frig și lor. Mici pete de abur răsăreau ici și colo din boturile celor care dormeau pe pământ. „Părere, hai?!” gândi limpede Petre, privind-și cu duioasă îngrijorare animalele. Nu-i plăcea deloc ce se petrecea pe aici în ultimul timp. Nu dusese el vorba în sat, dar pe ridicătura stearpă de pământ din dosul ogrăzii lui frigul pica mult mai des. Hotărî să mute sălașul oilor înapoi, în ogradă, chiar dacă vor sta noaptea mai înghesuie și porni să dea ocol înțarcuirii.

Străbătuse aproape jumătate din drum. Acum vârful tăpșanului, cu resturile celor trei cazemate, lăsate de nemți în urma războiului, zgâriind cerul, îi veneau pe mâna dreaptă. Muriseră destui ruși, pe toată valea, secerăți dinspre ele. Unora, mai ales copiilor și femeilor, li se făcea și acum frică noaptea; ziceau că se arată. Bătrânii spun că așa se întâmplă când pui tot sufletul în ceea ce te duce la pieire: rămâi prins între lumea de aici și cea de dincolo, fiindcă înțelegerea morții tale nu-ți mai ajunge la minte.

(continuare în pa.4)

Adică duhul bătăliei de atunci nu pierise odată cu sfârșitul ei, ci rămăsese pe loc, ascuns vederii și auzului, să se înfrunte mereu și mereu, aceiași oameni de o parte și de alta, încrâncenați, reluând la nesfârșit aceleași vorbe și fapte, doar-doar or reuși să schimbe soarta acelei fărâme de război și pe a lor.

Gândul îi atrase privirea într-acolo, dar nu mai văzu, ca în nopțile fără frig, cazematele la locul lor, nici umbra ulmului trăsnet, pe cer, nici măcar tăpșanul. Pământul se lăsase, ajunsese drept ca în palmă, sclipind fugar, ca o apă întinsă, în lumina puțină. Fiorul care îl încercă pe clipită tremura între uimire și teamă. Pielea i se adunase deja în buburuze, pe brațe și pe ceafă, dar scutură din cap și lucrurile reveniră la normal. „Ei, drăcie -își zise, supărat-, a început a mi se năzări prostii!”

Șezu un timp în loc, făcându-și ochii roată, spre încredințare că tăpșanul și toate ale lui erau la locurile lor: în stânga și ceva mai sus, culcușite în poala nopții, le distingea conturul întunecat, se aflau grajdurile de vaci ale lui Ticu Răchițel, iar dincolo de ele, ascunsă într-un clin al pământului, abia ghicită și ziua, trebuia să fie strunga lui Ilie Tomuș. În față – cazematele rânjite spre țării, și pata strâmbă a ulmului, ceva mai jos și mai la dreapta, de parcă urca spre ele, pieziș, ferit de raza ambrazurilor. Dar când își întoarse privirile spre locul copacului, să nu-i vină să-și creadă ochilor: un val de lumină tulbure, cam ca a zorilor, mătura povârnișul, rostogolindu-se tăcut, fără involburare, punând în locul tăpșanului întinderea ca de apă de adineaori.

Inima i-o zbughi din loc și respirația dădu să i se curme, dar se ținu tare, făcând ochii mari.. Pe urma rostogolului de lumină tulbure venea un om pe o mașină mică, tractor după toate aparențele, un fel de calup argintiu pe șenile numai cât lanțul de la bicicletă, răsturnând brazde de argint, lungi până în zare. Trăsese deja vreo zece, drepte, frumoase ca răurile cusute de femei pe iile de sărbătoare. Însă nu părea să fie vreo legătură între lumina tulbure și omul de pe mașina bondoacă. Valul luminii alerga mult mai repede. Ajunse în dreptul lui Petre, smulse înțărucirea oilor din întuneric, se întinse spre mica fermă a lui Răchițel, se prăvăli în râpa Illoaei, mult dincolo de unde ar fi trebuit să fie vârful tăpșanului; sau așa i se păru lui, în uluiala clipei.

Inima i se cățărăse în gâtlej și se zbuciuma ca un plop în furtună, strângându-i pieptul ca-n menghină, chircindu-l, flendură, la pământ. Gândul i se repezi, săgeată, spre Dumnezei -Doamne Mântuitorule!... Doamne Mântuitorule!...-, și ajutorul îi sosi pe dată ori se afla deja acolo, în sufletul lui, și fusese de-ajuns doar să-și aducă aminte de El. Reuși să-și rezeme spinarea de stinghiile îngrăditurii și închise ochii. Dacă respira cu grijă, prelung, aerul rece îi domolea inima, i-o aducea încet-încet la locul ei din piept, ghinga din piept slăbea, și, poate, năzăririle se duceau pe pustii. Nu-și știa inima atât de slabă. Dar când deschise ochii și încercă să se ridice,

tractorul tocmai ajunsese în dreptul lui, la nici o sută de pași. Cel care ara pământul acela nefiresc îl descoperi după mișcare. În locul acela brazda făcu o „burtă”; probabil nici lui nu-i picase prea bine apariția lui Petre. Vasăzică nu era o vedenie, o alunecare a minții, ci un om cu sufletul supus spaimei, bucuriei, supărării sau nepăsării, ca și el. Probabil făcuse o mișcare pripită în vâlmășagul uimirii; tractorul acela mic se opri fără voia celui care îl conducea. Petre îi văzu smuncitura și cabrarea ca de cal în dârlog. Nu-l auzi înecându-se pentru că nu făcea nici un fel de zgomot, dar nu se putea înșela; mai văzuse el mașini poticnindu-se din vina celor care le conduceau. Mai prinse oleacă la inimă. Își spuse, cu încredere: „Dumnezeu este cu mine!”. Încet, cu teamă încă, dar și cu speranță, ridică felinarul și îl clătină ușor, în semn de liniște și pace. După o clipă lungă cât veacul, tractoristul își înălță o palmă în aer. O palmă deschisă, cu degetele în repaos, și imită clătina felinarului. Orideunde venea, era un om și înțelegea semnele omenești. Petre era sigur că în clipita următoare și-ar fi fluturat-o spre el, în semn de bunăînțelegere. Însă întunericul nopții căzu brusc, cum cade pe pământ zoaia aruncată din balie, și puse tăpșanul la locul lui, cu ierburile răscoapte, cu ulmul ciung, cazematele știrbe, și umbra fermei pitice a lui Răchițel. Parcă începuseră a se înmuia și colții frigului; nu-i mai simțea ciupindu-l de dosul palmelor. Da, sigur, frigul dispărea repede. Dispăruse.

Petre se ridică și privi în jur, îndoindu-se deja de realitatea întâmplării prin care abia trecuse. Toate se aflau la locurile lor, cum le știa dintotdeauna; oile dormeau liniștite, adunate în două grupuri mici; noaptea era albastră-albastră, ca toate nopțile înalte de august; arșița de peste zi se ogoise în bună parte. Își dezbracă bunda și și-o puse-ntr- umeri, răsucind în minte cele abia petrecute. Dacă nu îndrăznise să spună nimănui despre faptul că pe tăpșan frigul cădea mult mai des decât în sat, despre întâmplarea cu valul de lumină, tractorul de argint și necunoscutul care clătina a recunoaștere o palmă spre el, nici vorbă nu putea fi; i s-ar fi dus buhul ca unuia „plecat cu sorcova”. Ca netotului de Fănuș al lui Blidaru, care se împreuna cu pământul, prin lanurile de semănături și pe miriști. Îl știa tot satul și îl râdea, dar el nu înțelegea ce-nseamnă să fii în rândul oamenilor, fiindcă așa se născuse, săracul, cu mintea mereu alunecată aiurea.

Nicoleta ONOFREI

Treburi filozofale

Soarelui îi ies, prin ochii roșii de nesomn, sfori, iar dinții, spartii de lupta cu întunericul, abia se văd de după un zâmbet tâmp de șoricel studios. Minimarțienii trag de sfori poate, poate îl fac pe Soare de durere să ardă mai tare, mai puternic, să trimită câteva raze în plus față de numărul celor ce erau planificate, câteva raze dure să străpungă întunericul. Să biciuiască nelegiurile ce și-au făcut rost prin zonă în perioada asta. O doză de sfori sunt aruncate orb către alte lumi prăjindu-le, alte sfori nu ajung deloc în locurile mai dosnice și care nu au locuitori destul de dibaci încât să se prindă de funie și să tragă ca de un clopot mântuitor de frig. Lasourile sunt făcute numai pentru unii se pare.

Așa își explica Alexuțu dăinuirea sau moartea unor planete. Și așa îl vedea pe soare, cam orb, poate din cauza sforilor. De asta, se gândea el, vara e prea cald, iar iarna e prea frig, cu toate că lui îi place și nici nu i se pare atât de frig, dacă își pune mănușile cu un deget, îmblănite, bocănceii maro cu tălpică groasă, - că așa zicea bunica, nu știe dacă era doar o scorneală de-a ei sau era adevărat, dar cică bocănceii cu talpă plină și groasă țin mai cald, că te ține mai sus de nivelul zăpezii, și nu ajunge până acolo umezeala și frigul, - și pantalonii aia „impenetrabili” prin care nu trece apa și foșnesc ca frunzele toamna. Și geaca, la fel. Că e costum.

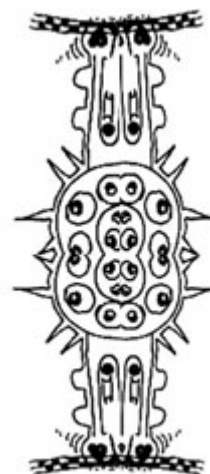
Toți ăia mari se plâng. Bunicii, vara, îi crește tensiunea, i se înfundă urechile și nu mai aude deloc, iarna e prea curent și își pune vată în urechi și iar nu aude. *Și îi și gheați și Doamni-Doamni dacii îi fug chișoarili și chici jos!* Tata înjură pe ăia de la primărie că nu curăță străzile. Mama, ce să mai zic! E friguroasă rău. Iarna umblă cu 2 pulovere de lână pe sub cojoc și după aia zice că nu se poate mișca și pare că-i grasă iar vara face insolăție și dacă mergem la mare i se văd șuncile. Dar lui, cum ziceam îi place și vara și iarna. Acu se dă pe derdeluș, face om de zăpadă și are și posibilitatea să dea și el câte o scatoalcă de bulgăre lui taică-su.

Când te dai cu sania nu prea ai timp să te gândești. Dar când vine seara, trebuie să te duci acasă...și zăpada care reflectă luna, și aburii se văd și mai bine cum ies din gură. Sunt ca un balaur.

Seara, luna învinge soarele. E și ușor de învins pe cineva care nu vede. Deci, am putea zice că cineva trișează. Cred că i se face milă de el mai apoi. Sau îl mustră conștiința. Așa se întâmplă când faci ceva rău, te mustră conștiința. Îți pare rău. Hmm...până la urmă cred că așa s-au înțeles. Ziua stă soarele, noaptea stă luna. Totuși se mai bagă unu peste altul. Se numesc eclipse atunci. De fapt poate doar se îmbrățișează. Da, sigur se îmbrățișează, altfel unu' dintre ei ar fi rănit, și ar țipa sau ar sângera, sau ar arunca mingi de foc sau de gheață spre pământ, roșii. Îmi place de ei, amândoi. Nu cred că e rău nici unul din ei. Fac zilele frumoase. Și noaptea.

Oare ceilalți copii ce gândesc când tac?
Când nu se joacă cu nimeni?

Mă cheamă la masă....

desene de Elena Liliana Fluture

Casa de Cultură a Sindicatelor

Sărbătoarea lunii Martie

În ziua de 9 martie, la Casa de Cultură a Sindicatelor din Galați s-au desfășurat, sub directa coordonare a cunoscutei poete și consilier cultural **Angela Baci**, mai multe evenimente. Cele mai semnificative dintre acestea au fost: Cenaclul Artelor "Ion Chiric", lansarea unor reviste culturale și, nu în ultimul rând, sărbătorirea scriitorilor gălățeni născuți în luna martie. La manifestări au participat iubitorii de poezie și arte, scriitorii gălățeni și tecuceni, elevi ai Colegiului "M. Kogălniceanu" și ai Școlii Generale nr. 28 din Galați ș.a.

Foto: Criatian Năstase

Prima parte a programul a cuprins amintiri și evocări ale operei și personalității poetului Ion Chiric.

Apoi, elevii Colegiului "M. Kogălniceanu", însoțiți de prof. coordonator Vali Crăciun, au lansat noua revistă a școlii, intitulată "Sui generis".

Cu același prilej au fost lansate și revistele de cultură "Boema" din Galați și "Tecuciul literar și artistic", revistă care apare în municipiul Tecuci.

Scriitorii sărbătoriți ai lunii martie, ca de altfel și elevii prezenți au recitat din creațiile proprii.

Partea mult așteptată a evenimentului a cuprins sărbătorirea "scriitorilor lunii martie", invitați de onoare fiind: Angela BACIU, Dana POTORAC, Eleonora STAMATE Simon AJARESCU, Paul SÂN-PETRU și Petre RĂU. Ei au împărtășit celorlalți din preocupările lor și au susținut o după-amiază de lecturi publice dedicate "zilei femeii și primăverii". Cei prezenți au avut prilejul să dialogheze cu scriitorii invitați.

Cu această ocazie au fost înmânate diplome de excelență pentru poezie, proză, jurnalism, promovare și activitate culturală.

Redacția

CONCURSUL DE POEZIE DE DRAGOSTE

ediția a X-a, 31 martie 2010

Centrul Cultural al municipiului Pitești, prin revistele de cultură Argeș și Cafeneaua literară, organizează ediția a X-a a Concursului național de poezie de dragoste **Leoaică tânără, iubirea...**, plasat sub semnul poetului Nichita Stănescu și în cadrul Festivalului Primăvara Poeților.

La concurs pot participa creatori cu vârste până la 35 de ani, care nu sunt membri ai U.S.R. și nu au câștigat un premiu la edițiile anterioare.

Concurenții vor trimite într-un plic mare, închis, pe adresa organizatorului, câte 5 poezii de dragoste, creații originale, nepublicate în volum, fiecare poezie fiind dactilografiată pe câte o singură pagină, corp 14, semnată.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Juriul va fi format din membri U.S.R., din redacțiile revistelor Argeș și Cafeneaua Literară. Plicurile concurenților se primesc până la data de 27 martie 2010, ora 13.00, la sediul Centrului Cultural Pitești, Casa Cărții, O.P.1, cod 110013.

Textele pot fi expediate și pe e-mail la adresa:

virgildiaconu2004@yahoo.com sau

cultcentre@yahoo.com.

Câștigătorii desemnați de juriu vor fi premiați în bani, astfel:

Premiul I: 200 lei

Premiul al II-lea: 150 lei

Premiul al III-lea: 100 lei

Festivitatea de premiere va avea loc la Centrul Cultural Pitești, în ziua de 31 martie 2010, ora 16.00.

Versurile premiate vor fi publicate în revistele Argeș și Cafeneaua literară.

Prezentarea la ridicarea premiului este obligatorie. În caz de neprezentare premiul se va oferi următorului clasat, în ordinea mediilor obținute.

Organizatorul nu decontează cheltuielile de deplasare.

Relații suplimentare – 0248/216348, 219976, persoană de contact – Virgil Diaconu.

Șerban CODRIN**PRIMAVARĂ**

Zori de mărtisor -
din omul de zăpadă
rămâne soarta

Nimeni pe stradă
nu-și încheie hainele -
ploaie cu soare

Salcie pe mal -
rugăciune în zorii
de primăvară

Dumnezeu tace -
doar această veste
a primăverii

Prima-nverzește
ramura cea mai lungă -
salcia în zori

Lângă salcia
înflorind neștiută -
Calea Lactee

Seară în verde -
până și lemnul din gard
înmugurește

Potopul de azi -
o mie de toporași
pe metrul pătrat

Oricât de săraci
dar pretudindeni streșini
pline de cuiburi

Fulger în noapte -
încă o coajă de ou
plesnește în cuib

Maria TIRENESCU**PRIMAVARĂ**

Zăpadă pe munți -
în vale înflorește
liliacul alb

Cuib sub streășină -
zburând printre fulgii de nea
o rândunică

Zi ploioasă -
în plasa paianjenului
doar o petală

Noapte senină -
petale de cireș cad
pe crucea de lemn

În zorii zilei -
păpădiile-nflorind
sub mărul uscat

Tei bătrân în zori -
pupăza moțată
își drege glasul

Mii de albine
pe cireșii înfloriți -
singură mama

Printre ruine -
păpădii înflorite
și un fluture

Sub un pom uscat -
ciuboțica cucului
înflorind în zori

Leagăn de copil
atârnat de un ram de tei -
mireasma florilor

Petre RĂU

Cuvinte despre "Cuvinte sonore"

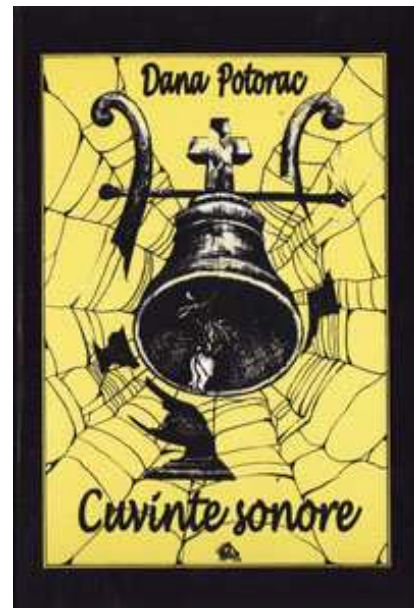
Azi, când nimeni nu mai știe cu siguranță încotro se îndreaptă poezia, când nu mai aflăm din poezie subiect, idee sau mesaj, este o plăcere să întâlnești o colecție de versuri aparținând unui statut pe care poezia a reușit să-l dobândească în timp de secole. O astfel de colecție este volumul "Cuvinte sonore", aparținând poetei Dana Potorac și apărut la editura Alma din Galați.

Versurile Danei Potorac evocă realități poetice și magice care reușesc să resusciteze memoria dar, mai ales, emoția. Mai întâi, avem de-a face cu o carte îngrijită, în care se observă conștiințiozitatea unei poete cu respect pentru cuvântul pe care îl aduce în fața cititorului. Dar, în același timp, avem de-a face cu o poezie, în speță, de factură modernă, cu accente lirice care par să atingă concretețea. Natura lirismului pare a fi, cel puțin în prima parte a cărții, iubirea. Desigur, volumul cuprinde și alte teme majore, existențialiste, cu profunzimi filozofice, în care trăirea poetică este intensă. S-ar putea spune că poezia Danei Potorac este o privire profundă adresată proximității unui real mereu în mișcare. Poeta se lasă des sedusă de teme pur umane, spirituale. Și totuși, tema dragă autoarei pare a fi iubirea, multe din poeme reușind să inducă sentimentul de dragoste, să înduioșeze deopotrivă inimi triste sau fericite.

În poezia de dragoste a Danei Potorac iubirea se desăvârșește într-o perspectivă amplă, fără a depăși sfera teluricului, trecând prin ipostazele deprinderii și desprinderii, departe însă de afectivitatea cuplului arhetipal, fără individualizare și, mai ales, fără patimă. Poeta decantează esențe pe care le oferă celor ce simt gustul inconfundabil al iubirii: "*Numai iubirea ne asculta / Împrăștiată în toate punctele cardinale*" (Puncte cardinale, p.16).

Dana Potorac pare o sentimentală generoasă, pe care cultura și gustul o ocrotesc de banalitatea expresiei. Ea preia din mers modelul rafinamentului și-l expune în versuri sublime: "*Tenul tău / Infidel închis / Pasul meu / Peste timp întins*" (Joc II, p.19). Potrivind cu exactitate verbele la locul lor și ferindu-se cu fermitate de dramatisme simulate, eroina lirică surprinde în arome de epos dulceața dragostei îmbietoare: "*Crepusculă secundă de iubire / M-ademenеști cu-aroма ta otrăvitoare*" (Nuntă târzie, p.22). Se simte o apăsare pe expresia intimistă, eul liric putând suferi din dragoste, dar putând fi surprins și în ipostazele unor sublime clipe de beatitudine.

Poeta pare perfect conștientă de zicerea că, pe unde trece cuvântul, locul se sfințește. Ea ne induce grațios într-un spațiu hipersensibil, fragil ca o oglindă, un spațiu așezat undeva la limita dintre rugăciunea celestă, cea care împacă atât de frumos spiritul nostru, și memoria care ne suscită în permanență îngenunchierea în fața veșniciei: "*Ne-om întâlni și dincolo de moarte / Într-un exil al vieții de acum / Și-ntr-o copertă devenită scrum / Eu fi-voi un cuvânt, iar tu o carte*" (O carte, un cuvânt, p.69).

Într-un frumos poem intitulat "Ecuții inevitabile" (p.78) eul poetic, urcând la limita celestului spre a descoperi lumi care reflectă universul terestru, rostește peste spațiu și timp, cu iz de ars poetica: "*Se văd oceane reci de timp și spații / De-abia de le cuprind prin galaxii / Și-n mirosul stelar de pădii / Ascult cuvinte așezate-n fracții*" (Ecuții inevitabile, p.78).

Poeta se recunoaște pe sine în multe ipostaze. De aceea, întâlnim în volum mai multe poeme cu ecouri de artă poetică, chiar dacă tema este alta. Sincretismul iubire-poezie pare ostentativ evidențiat, cel puțin până la limita minimă a vizibilității: "*Sunt un cimitir de cuvinte... // O liră albastră / cântă insomniilor mele, / iar eu îmi pregătesc cu nepăsare / rugul altor gânduri, / mai abstracte...*" (Cuvinte sonore, p.41).

Răstălmăcind uneori aparențele pentru a descifra filonul spiritual, poeta are propriile ei întrebări pe care le adresează fără retenție, din dorința de a-și limpezi propriile gânduri: "*Sunt ploii care vor să ne spună ceva / Și-i dulce amarul din șoapte. / E clipa ascunsă-n lumina de stea / Sau ziua născută din noapte?*" (Interogații, p.46).

Când tema lirică devine gravă, se simte o anumită tandrețe a tonului care aureolează discursul, îmblânzindu-i suflul dramatic: "*Crezusem în pescărușii / Cu zboruri învinse / De marile mele iluzii*" (Veneau furtuni, p.12).

Dar întâlnim și stări deprimante, unele poeme abordând latura pesimistă, a iubirii neîmplinite, sau poate a unei dezamăgiri: "*Eu mă desprind de trupul tău, secundă / Și-ncep să dor cu fiecă celulă, / Orice idee mi se pare nulă / Atâta timp cât moartea mea abundă*" (Recurs II, p.55). Sau, când e vorba de mărturia lirice asupra poeziei, cu rezonanță luminoasă poeta desemnează: "*Mâine nu va exista niciodată / așa cum eu nu pot exista fără cuvinte...*" (Cuvinte sonore, p.41).

(urmare în pag. 16)

Mitruț POPOIU

Anul Crezului Niceo-Constantinopolitan

3. "Care pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara, și S-a făcut om"

Dacă în articolul al doilea al Crezului se vorbește despre dumnezeirea Mântuitorului Iisus Hristos, în cel de-al treilea Sfinții Părinți ne spun cum anume a avut loc întruparea Sa, în chip mai presus de fire.

Însuși Domnul Iisus Hristos descoperă lui Nicodim motivul venirii Sale în lume, anume **mântuirea oamenilor**: "Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică." (Ioan 3,16). Tainica Sa **pogorâre din ceruri** și întruparea Sa ca om e numită de teologia ortodoxă *chenoză*, acest cuvânt grecesc însemnând micșorare, deșertare. Aceasta înseamnă că Fiul lui Dumnezeu, Cel Atotputernic, fără început și sfârșit, Se smerește pe Sine și ia firea noastră omenească limitată și supusă stricăciunii ca să o mântuiască (Filipeni 2,7).

După întrupare Hristos este atât Dumnezeu deplin, cât și om deplin. "Fiul lui Dumnezeu primește a Se face și a Se numi Fiul al Omului, nu ceea ce a fost (Dumnezeu) schimbând, că este fără de schimbare, ci ceea ce nu a fost (om) luând, că este iubitor de oameni", spune Sf. Grigorie Teologul¹. Așadar firea lui Dumnezeu nu suferă vreă alterare din pricina firii omenești, însă firea omenească este ridicată din starea sa neputincioasă, stricăcioasă. În acest sens Sfântul Atanasie cel Mare spunea că "Dumnezeu S-a făcut Om ca pe noi să ne îndumnezeiască"¹. Era nevoie ca Mântuitorul să fie totodată Dumnezeu și Om ca să ne mântuiască. Numai pentru că a fost cu adevărat Om, a putut pătimi cu adevărat pentru noi și numai pentru că a fost tot același și Dumnezeu adevărat, patima Lui a fost mântuitoare și El a înălțat firea noastră.

Prin cuvintele "**S-a întrupat**" Sfinții Părinți care au alcătuit Simbolul de credință, au ținut mai ales să spună cu hotărâre că Fiul lui Dumnezeu Și-a luat trup adevărat, nu numai unul aparent – după cum spuneau unii eretici - și de aceea n-a venit cu el din cer, ci l-a luat din Sfânta Fecioară Maria. Iar prin expresia "**S-a făcut om**" au ținut să sublinieze faptul că Fiul n-a luat numai un trup fără suflet sau fără cugetare – după cum spuneau alți eretici - ci S-a făcut Om deplin, cu trup și suflet. "Întru toate Se face om, afară de păcat", adaugă Sfântul Grigorie Teologul în Cuvântul său la Sfintele Paști.

Menționând pe **Duhul Sfânt** la întruparea Fiului lui Dumnezeu **din Fecioara Maria**, Părinții au vrut să arate conlucrarea Persoanelor Sfinte Treimi pentru mântuirea oamenilor. Dacă mai devreme am văzut că nu doar Tatăl este Creator, ci și Fiul și Duhul Sfânt

participă la facerea lumii, tot așa nici numai Fiul este Mântuitor, ci și Tatăl, care Îl trimite în lume și Duhul Sfânt, prin care El ia trup din Maica Sa, după cum binevestește arhanghelul Gavriil: "Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri..." (Luca 1, 34-35). În aceeași măsură, firea omenească este și ea lucrătoare la întruparea Fiului lui Dumnezeu, prin ascultare pe care Fecioara Maria o arată, atunci când primește Buna Vestire de la îngerul Domnului: "Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!" (Luca 1,38)

Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos ca om este cu totul altfel decât nașterea obișnuită a oamenilor, care nu participă cu nimic la propria venire în lume. El voiește întruparea Sa din dragostea Sa nemărginită pentru oameni și participă El însuși la întruparea Sa, de aceea în Crez spunem "**și S-a făcut om**" și nu "a fost făcut om".

(va urma)

Concurs de haiku

Colectivul de redacție al revistei de interferențe culturale româno-japoneze HAIKU organizează concursul anual de poeme haiku în formă fixă în primul trimestru al anului 2010. La concurs pot participa toți poeții români și străini care vor trimite pe adresa domnului Constantin Stroe, Șoseaua Giurgiului nr.125, Bloc 4^a, Scara 1, Etaj 8, Ap.31, Sector 4, București, Of.Poștal, România. sau pe adresele de e-mail: valentin.nicolitov@yahoo.fr (pentru franceză) și vasilemoldovan@yahoo.com (pentru engleză), un număr de șase poeme haiku în formă fixă (5-7-5) până la data de 31 martie 2010.

Nu se vor accepta decât poeme haiku originale, nepublicate în ziare sau reviste, plachete sau volume de autor până la data concursului. Nu se vor accepta texte scrise de mână, textele ce se vor trimite trebuie să fie cel puțin dactilografiate, cu semnele diacritice corecte și semnate. Cele trimise prin e-mail trebuie redactate în Times New Roman 12 cu diacritice românești.

Textele autorilor străini trebuie scrise în engleză sau franceză precum și în limba țării de origine și, de preferință, să fie trimise prin e-mail.

Un juriu stabilit de redacția revistei Haiku va analiza poemele primite, va acorda note și va stabili poemele premiate. Rezultatele concursului vor fi publicate în revista HAIKU nr. 43 - semestrul I-2010, iar diplomele și premiile vor fi trimise câștigătorilor prin poștă. Poemele de calitate trimise, chiar și cele care nu vor câștiga premii, vor fi selecționate pentru a fi incluse în *Antologia internațională de haiku 2010*, ediția a II-a.

Colectivul de redacție al revistei Haiku

Petre RĂU

Îngerii Sandei Panait

Precum un cuceritor de absolut, **Sanda Panait** se apleacă, prin cea de-a doua sa carte de versuri, spre limbajul suprem pe care doar poezia îl mai rostește și rostuește astăzi. Se apleacă asupra inefabilului prin cuvinte, chiar dacă uneori printr-o sensibilitate de tip autarhic sau poate prin estetizarea trăirilor, evocând realități poetice și magice și revitalizând în memoria noastră sublimul din străfundurile conștiinței umane.

Prin volumul "**Fără îngeri**" (apărut la sfârșitul anului 2009, la Fundația Culturală Antares din Galați) poezia Sandei Panait își întoarce fața - de la natura vie și nevie pe care o explorează cu o finețe fără seamăn, căutându-i afunzimile, de multe ori cu voluptate nedisimulată - către noi, cititorii.

Poeta pare să fie animată de tendința personalizării lumii înconjurătoare, de luarea ei în posesie, fără să depindă decât de imaginația datorată inspirației și experienței cu care se simte îmbogățită, și de sentimentul profund angajat de estetizare a lucrurilor și fenomenelor din universul teluric sau din cel celest.

Fără a fi un vânător de sintagme, cum des se întâmplă prin poezia modernă de azi, poeta are grijă să-și aleagă atent cuvintele împreunate în unități semantico-sintactice stabile, dar mai ales simple, fără nici cea mai mică urmă de constrângere: "culoarea minunii", "sânge cuminte", "iarnă cu genunchii la gură", "zâmbetul filozofiei".

Versul Sandei Panait curge lin, natural, nu definește, nu descrie și nici nu explică, ci doar emoționează direct prin simplitatea și curățenia lui. Iată, de pildă, o mulțime de concepte majore, toate cuprinse într-un poem, fără însă a fi "discutate", ci doar sugerate: timp, efemeritate, curgere, viață, exprimate sublim, într-un mod cât se poate de poetic:

*"Se-ntoarce Octombrie.
Când îl zăresc, gonind peste colinele înecate-n
orizont*

*Nu mi se pare deloc tânăr.
Are mereu o cocoașă de clopote...*

*...După ce-l voi fi văzut depărtându-se
Inevitabil -
Simt o greutate în plus,
Și nu-s ploile lui,
Ci cocoașa de clopote cu care mă înzestreză"*
(Aniversare, p.6).

Ca volum, avem de-a face cu o carte îngrijită, în care se observă dovada că poeta lucrează conștiincios, aplecat, cu respect pentru cuvântul pe care vrea să-l înfățișeze cititorului.

Într-o apreciere în adaos, în exces, s-ar putea spune că versul Sandei Panait se prezintă precum o lumânare aprinsă, arzând unic și dorind prin lumina ei să devină martoră veșniciei.

Într-o apreciere, de data asta prin lipsă, s-ar putea la fel de bine să se spună despre poezia Sandei Panait că este una pesimistă, care vorbește despre "*tristeți școlite*", care cuprinde atmosfere sumbre, care nu acordă aproape nicio șansă ludicului, care desemnează preferința eului poetic pentru toamnă sau iarnă, poezie în care predominant este teluricul încordat:

*"O altfel de singurătate, cu muguri veșnic vii
Rostogoliți pe brațele orelor mele
Îmi umple casa" (Cerșetorul zeilor, p.17).*

Cu toate că poeta păstrează la mare distanță definiția în versul său, pe care parcă o ocolește cu ostentație, întâlnim totuși o încercare de excepție, acolo unde s-a văzut nevoită să ne mărturisească crezul ei în legătură cu poezia însăși. O face în poemul "Cine?" de la pagina 21, definind poezia "*Ca jocul unui fum de țigară*".

De fapt, întregul volum este caracterizat de frumoasele versuri din poemul "Haiku" (p.33): "*Împietrită privesc propria-mi viață: / Se deșiră ușor... ca flanela veche a tatei!*"

Vom observa că poemele sale pendulează adesea între palpabil și abstract, cu o voce lirică atingând concretețea. Dar ele, poemele, se află dincolo de conținutul și forma pe care le-o conferă textul, înduioșând minți și inimi triste sau fericite deopotrivă. În fond, așa cum se mai susține, rolul poetului nu poate fi altul decât să aducă, prin metaforă, blândețea poetică printre lucruri.

Asta face și Sanda Panait în recentul ei volum de poezie, lansat joi, 4 martie 2010, în cadrul Salonului Literar "Axis Libris" al Bibliotecii V. A. Urechia din Galați.

Ion TUTUNEA

(din cartea "Elegii tulcene" - vol.VIII
în curs de apariție)

1. Rămân în cazemata minții tale unde se zbat și clipe și cruci. Din vis hercinic spintecat de nouri de unde piepșuri aspre îmi ridici cutremurat de vise rubinii răsfrânte-n sânge hăituite încă de împarații împănați împăunați - memoria s-o șteargă; ei nu înțeleg moartea umbrelor...
2. Neavizat de-o zare spână m-am strecurat prin halta de cuvinte. Mă mai dureau picioarele de ațe-n frângii prinse aprinzând un licăr de veniri din umbre unde încă-s plecații într-o scârboasă pândă. Și rămân eu - tânjitorul îngrijitorul petalelor de nuferi ai sufletului prin mlaștina de gânduri rătăcitor corsar...
3. Mi-ai tot strivit vrejuri de gând pe miriști cotrobâind ungherele din suflet și colțuroase drumuri le-ai potecit cu lut să nu se mai cunoască întristarea. Prin uliți strămbe încă speram spre stânci crestate în singurătatea din mine împotriva-mi răzvrătite încă încerc idei șerpuitoare să mă găsesc dar din odaia trupului voi fi evacuat - nu mi-am plătit chiria pentru mai mult stat decât am stat...
4. Prin stepele de petrol răspândit pe pojghița apei - chipul meu răsare precum un curcubeu de vârsta a treia prelinș parșiv din lacrima lui Dumnezeu...
5. Mai viclenesc adeseori cuvinte născute din ostroave de îndoieli. Eu nu mai știu fântânile de doruri. Nu mai știu astăzi Cine Ce am fost ieri. Nu vreau să-mi spui: ruina unui gest ești sau nu ai înfipt cuțitul urii niciodată iubind pe alții te urăști pe tine - nedoritul. O, arde-mă mi se topește-n gură a șaptea stea - vârș de proțap în Ursa mare spunându-mi: s-a mai topit în cerul gurii cosmice-o figură; ultima stea - a șaptea dintr-o căruță sură pură...
6. Printre gene bâlbâite precum printr-o sită ruginită se strecoară cuvintele - miriști pârjolite unde mâinii sălbateci își strunesc straiul de fugă înfrigorată unde corăbii de scâncet adastă în lagune urățite de politice interese. Vichinga mea corabie de gând mai sparge ghețuri printre ruine încremenite de idei înscrise-n cruci incendiate când Doamne privirea ta călătorită pe pământ mi-e mamă...
7. Sunt răvășitul declarat cormoran îmbrăcând o cămașă christianică piezișă într-o christianică victorie înfrântă de o sfâșietoare răbufnire a egretei - singurul meu prelinș din ere sorbind universul îl aspiră pentru că în așteptarea înălțării își topește cuvintele îmbrăcate în roba dreptății iertați-mă...nu am putut să... mă mor; am rămas totuși... carne... carne de gând!...
8. Când mă descăpăcește văzduhul în mine întreaga sevă i se prelinge prin mărunte scorburi adăpostind zvâcniri de idei. Când sunt acuzat de insihăstrita tăcere Dumnezeule - șef ospătar fă-mi nota de plată cât m-ai consumat nomad prin stelăria mea particulară...
9. Un crater de idei înfrunzit în tâmpole. E liniște în putrede amiezi. Când chipul sinucigaș își pierde marginile-n ape tulburi mai scorburesc în mine - ochean dintr-o corabie fantomă privindu-vă micimea de vânturi aprige nerecunoscut - Grămăjoară de oase adusă ofrandă ție - cotropitorul apusului...
10. Luna-i plecată să-și alăpteze pruncii - Poeții din născare zăvorăți în biserici pe plauri stelari răspândite unde din când în când se întâlnește zâmbetul marin pe obrazu-mi în crepuscul răstignit. Un cântec frânt pe-o insulă stâncoasă când trupul tău răsfață inserarea și inși din umbră descalecă din lacrimi și candelabrele-amintirii le aprind pe un tărâm de gânduri însetat subt vineții luminii de cearcăne subselenare ce mă povățuiesc înțelepțindu-mă-n adânci întunecimi când în ochiul destinului rămân fluture de noapte preschimbat în armă...

Dana POTORAC

(din volumul în curs de apariție "Cronică de cafea")

despre superioritate. pur și simplu*domnului bono*

nu erau flori
 când s-au desocotit zeii de mine
 și-atunci ai apărut tu
 binecuvântată făptură
 în hăinuța ta neagră
 tu ești dascălul desăvârșit
 ție îți sunt până la capăt recunoscătoare
 pentru că tu nu m-ai vrut nici mai blondă
 nici mai naivă nici mai ignorantă
 nici mai scundă nici mai înaltă
 tu m-ai vrut exact cum sunt
 bunul meu învățător
 tu nu cântărești niciodată prea mult
 și toți aceia ce se prefac că mă iubesc
 își închipuie că te iubesc
 și pe tine
 la pachet
 însă amândoi știm
 că ei nu ne iubesc
 pentru că nu au nici timp nici chef nici organ
 să o facă

joc IV

adorabil spuse și clipi nervos
 timpul ce ajunge dincolo de os

pietrele sub apă cântă până când
 tu cu nenăscuta mi te muți în gând

calc lumina-n vârfuri înc-o dimineață
 cu frison de iarnă învelită-n ceață

pe covoarele albe
 pașii mei trec
 prin stiloul
 mereu violet

joc V

mă târăsc spre fereastră
 cu toate zilele agățate
 ca ghiulelele de picioare
 mă sprijin de mine
 și-mi ating privirea
 de un copac

dincolo de geam
 dincoace se prelungește
 soare de iarnă
 câini fără stăpâni
 re
 a
 li
 ta
 tea
 tăcerea

joc VI

când se pornise plânsul morții mele
 îngerii jucau șah
 cu piesele negre
 câștigasem partida
 te trăisem
 cu taină cu tot
 te văzusem cu ochii proaspăt spălați

tu nu ești doar un pion
 nu ai nevoie de cabina de machiaj
 intră și joacă-ți rolul
 regină
 mi-ai spus
 binecuvântează-ți cărarea pe care
 timpul
 încă
 nu a trecut

joc VII

într-un picior
 sar peste noapte

și
 totuși
 tace
 luna
 și
 bine face

despre păpuși

în spatele ușii
 ha ha păpușile moarte cad
 ceașca de cafea au vărsat-o

(urăsc păpușile
 nu le-am suferit niciodată)

necunoscuți
 indeciși
 dureroși

Ana Maria RĂU

Maraton

Sunt singură la linia de start
 m-am antrenat pe brațul ursitoarelor
 și nu cunosc sunetul nici unui început

mi-am dezbrăcat inima de cuvinte
 să pot simți pulsul omenirii
 am desenat un fermoar sufletului purtat pe dos

cu speranța în căușul palmei
 voi alerga la unicul meu maraton
 să prind un loc sub talpa demiurgului
 doar lipsită de umbrele umanității
 pot măsura destine

Vals

Atârnată de zalele timpului
 valsez cu pantofii pe jumătate tociți
 prea grăbită să mai pot asculta
 ritmul vieții
 nu mai pot ascunde răni
 deschise prin obloanele deșertăciunii
 nu mai sunt ani să-mi înțeleg destinul
 dansul său învechit îmi fură colecția de zale

ringul tocit în cercuri sub greutatea pasilor de vals
 așteaptă compania orologiului
 clipele se derulează în si bemol major
 învățând să respir din nou sângele purității

încă o venă-n minus lăsată azi dar timpului
 marioneta din mâinile păpușarului refuză
 să mai valseze cum îi dictează ațele

nu mai e timp pentru iubirea ce îmi porți
 secunde-mi sunt note muzicale
 minutele îmi sunt viori ceasuri trecute spectatori...

Speranță la marginea lumii

E noapte afară și luna e plină...
 E stins focu-n vatră, nu-i nici o suflare,
 Pustiu e întinsul și-o tristă chemare
 suspină!

E-o noapte adâncă, trecută-n nefire...
 E mut universul și surdă tăcerea,
 E sufletu-n ceață și crudă durerea
 din vine!

E noaptea eternă, e noaptea cea moartă...
 Și inima-i piatră și piatra e-n vine,
 Iar cruda durere și trista chemare, spre sine
 te poartă!

Te cheamă, te-ndeamnă... e tot mai aproape
 Abisul. În ochi îl privești, în loc te țintește
 Și ghiara și-o-ntinde de parcă dorește
 adânc să te-ngroape!

Descătușare

Copleșitoare
 ceața amurgului
 îți poartă pe aripi
 suferința...

Sub pleoapa nopții
 răstignit
 obosit de a lumii deșertăciune
 sufletul a-mpietrit...

Născut sub aripa cerului
 din roua dimineții
 cuvântul tău plouă
 peste amintirea lumii...

Concert pentru singurătate

În surdină prăfuită
 claviatura tremură
 mâini ceruite
 frământă trupuri de plastic
 strune-nvechite

Ecou...
 simt vioara în mine
 goală...

Un flaut de piatră
 răsuflă greu
 bolnav...

Trăiri halucinante
 alături Bach
 partenerul tristeților
 uitate

Ecoul bate...
 Unde ?

În sala de concert
 în mine
 acolo unde
 singurătatea
 refulează...

Virgil DIACONU

(Din volumul "Destinul poeziei moderne",
Ed. Brumar, Timișoara, 2007)

5.3. Prozaismul versificat

Iată ce spune, în anul 1871, Rimbaud: „De la greci până la poezia romantică - evul mediu - există literați, *versificatori*. (...) totul e *proză rimată*, joc, îndobitocire și triumf a nenumărate generații idioate" (6, p. 209, s.n.).

Două sunt, așadar, elementele de tip formal, care determină mediocritatea unei părți din poezia anterioară sau contemporană lui Rimbaud: *versificația*, de fapt versul în formă clasică, și caracterul *prozaic, narativ* al versificației.

Obiectul revoltei lui Rimbaud este *versul clasic narativ*, versul în formă fixă narativ, și asta nu pentru că versificația nu ar avea caracter artistic, spunem noi, ci pentru că în versul clasic narativ caracterul prozaic, narativ este atât de puternic încât el degradează poezia, încât face din poezie *proză*. Vechile texte - geografia, istoria, filozofia - scrise de greci în *versuri* nu mai valorează pentru noi, modernii, ca *poezie*, ci ne apar doar ca niște *proze didactice* în versuri. Acest me-lanj - narativitate-versificație - este letal poeziei pentru că narativitatea transformă poezia în *proză*. Și nici versificația singură nu i-ar fi, firește, suficientă poeziei.

„Proza rimată”, așadar versul clasic narativ este resimțit de Rimbaud drept limitativ și sufocant, pentru că puternica sa viziune nu încapă, în fond, în acest „tipar”. Iată de ce poetul înlocuiește *versul*.

5.4. Viziunea sterilă

Ratarea poeziei poate să vină și dinspre viziune. Iată câteva dintre numele viziunii ratate: *viziunea suprarrealistă, viziunea absurdului, ermetică, banală, viziunea pregnant mimetică, pregnant și exclusiv morală, socială, etică, didactică, pornografică* etc. Nu tot ce provine dinspre viziune este și poezie, dacă aceasta nu este în mod autentic *viziune poetică*, dacă nu este în același timp și emoție, așadar, o viziune tensionată liric și poetic.

5.5. Poezia ratată. Corolar

Creativitatea gândirii raționale teoretizată de Poe, purismul poetic (poezia formei excesive), prozaismul versificat și viziunea sterilă (sub multele ei chipuri) sunt câteva dintre modalitățile de ratare a poeziei. Acestea sunt, de regulă, opera gândirii de tip

rațional, care are (la un moment dat) *pretenții* de gândire poetică; și pot fi opera gândirii poetice „necoapte”, neglijente, sau „intermitent” poetice...

Actul creator poate, așadar, să și eșueze. Când și-a întocmit antologia *Ordinea cuvintelor* (Editura Cartea Românească, 1985), Ni-chita Stănescu, conștient de scăderile valorice ale poeziei sale, a eliminat o treime din poeziile scrise până la acea oră, ne spune coautorul ediției antologice, Alexandru Condeescu, deși selecția ar fi trebuit să fie mult, mult mai exigentă. *Paradisul pierdut* al lui Milton este și el deficitar în multe dintre părțile sale, afirmă Poe.

De fapt, dacă privim opera unui poet important, vedem că ea se prezintă ca un amestec de poezii *de valoare* și de poezii *minore*. O *secțiune de poezie majoră* și una *de poezie minoră* fac, de regulă, una și aceeași operă *de valoare*. Nimeni nu a văzut până acum nici poeți mari în toți autorii, nici poeme de mare valoare în toate textele unui autor pe care îl socotim *de valoare*.

Cu privire la poezia ratată, vom observa că, pe de o parte, ratarea poate avea ca obiect un poem, o carte, opera unui autor, iar pe de altă parte că ea, având unul dintre aceste obiecte, poate să fie parțială sau totală. Așa stând lucrurile, putem vorbi despre ratarea parțială sau totală a unui poem, a unei cărți sau a unei întregi opere. Când spune că „de la greci până la poezia romantică - evul mediu - există literați, versificatori. (...) totul e *proză rimată*, joc, îndobitocire și triumf a nenumărate generații idioate”, Rimbaud extinde ratarea poeziei la generații întregi. Deși este dificil să susținem că generații întregi sunt ratate poetic. Într-un veac, o națiune produce, totuși, *câțiva* poeți. Nu o mulțime, ci câțiva. Iar acest lucru trebuie întărit, pentru că nici o națiune nu poate să facă din poezie un sport național. Sunt ei, cei 1.500 de poeți, cât sunt înregistrați astăzi la U.S.R., cu toții mari poeți, așadar poeți care să reziste veacurilor ce vin? Câți dintre cei 20.000 de membri ai site-ului poezie.ro practică cu adevărat poezia? 1%, 0,1%?

Este vizibil faptul că în epoca (post)modernă poezia a ajuns să fie creată în mod democratic de *oricine*, așadar de gândirea rațională, care este comună celor mai mulți. Numai cine nu vrea nu publică astăzi o carte „de poezie”... Acest lucru face ca epoca să desfășoare un număr minim de poeți majori și un număr foarte mare de poeți minori; un set minim de opere majore și un set major de opere minore.

Văzută în ansamblu, poezia epocii (post)moderne este un *amalgam de valori și pseudovalori* poetice. Un amalgam în care poezia de valoare aproape că este îngropată, cantitativ, de poezia mediocră.

(continuare în pag. 15)

Poezia (lirică) modernă este acel domeniu artistic în care valoarea se atinge rar, foarte rar. Adică poezia își ratează de cele mai multe ori excelența. Poezia adevărată crește într-un cimitir de opere. Această stare de lucruri reprezintă realitatea poeziei, iar nu aprecierile și speculațiile unui gust poetic sau ale altuia.

6. Din istoria ratărilor poetice

Poezia pură, ermetică, suprarealistă, poezia absurdului reprezintă, desigur, doar câteva tipuri de „poezie”. Sunt autori care creează "poezie" pe loc, în fața publicului, iar TVR făcea, în anul 2004, rating din poezia creată în direct într-un club de noapte. Un personaj notoriu al avangardei *dada* ne propunea să scoatem din sac mai multe cuvinte tăiate din ziare și să facem din simpla lor înșiruire poezie, lăsând astfel creativitatea pe mâna hazardului.

Hazardul îl ispitește și pe Tretie Paleolog, care în cele 1.179.686.400 de combinații ce rezultă din aruncarea celor șase zaruri ale lui Brâncuși inscripționate pe fețele lor cu ideograme vede tot atâtea posibilități *creatoare* în arta numită sculptură și în conceperea ansamblurilor sculpturale, când se știe că autorul *Coloanei fără sfârșit* nu a avut în toată viața sa decât câteva idei, pe care le-a dus la desăvârșire. Când se știe că trebuie să fii chiar Brâncuși ca să ai acele idei, iar dacă le ai, atunci zarurile sunt inutile din punct de vedere creativ.

Încă puțin și Tretie Paleolog, furat de valul descoperirilor epocale, va recomanda zarurile și poetului, pentru că „aceste notații și conotațiile lor îi vor putea servi pentru tot atâtea poeme”... (12). Iată, în fine, descoperită sursa mării poezii! Ce sursă existențială? Ce drame, ce obsesii, ce viziune? Zarurile! Fără îndoială că de la ele s-a tras poezia lui Whitman, Baudelaire, Rimbaud, Poe, Rilke, Esenin, Iesso, Trakl, Perse, Eliot, Eminescu, Arghezi... Altfel cum să bați câmpii cu grație, pornind de la zarurile care îl relaxau pe Brâncuși?

De la zaruri putem ajunge însă la... calculatoare. De 30 de ani, adică din 1977 și până azi, ordinatorul de la Centrul Beaubourg (Pompidou) din Paris produce „poeme” în locul poetului... Fiind programat în „literatură combinatorie”, el este capabil să fabrice, pornind de la zece versuri alese de vizitator din cele zece sonete ale lui Raymond Queneau introduse în memoria mașinii, 100.000 de miliarde de „poeme”... Iată tehnica și programarea încercând să pună în ecuație poeticitatea, lirismul, viziunea (ficțiunea) poetică! Tehnica progresistă a lui Poe este, în fine, omologată și dezvoltată cu elemente noi, sacul

poetic al lui Tzara și jocul cu zarurile lui Brâncuși devin tehnicile moderne preluate și prelucrate de calculatorul-creator. O adevărată fabrică de poezie! Trebuie numai să apăsăm pe buton.

Cum s-a ajuns aici? Avem, fără îndoială, o predispoziție către joc și, adesea, ne uimesc și entuziasmează milioanele de combinații născute de regula jocului; lucruri ce nu sunt condamnabile în sine. Dar putem noi să echivalăm miliardele de *combinații lingvistice* ce se pot face între mai multe cuvinte sau versuri cu tot atâtea combinații *creatoare*, așadar cu tot atâtea *opere, poezii*? Nu suntem deloc siguri că cele 100.000 de miliarde de combinații lingvistice pe care ni le oferă calculatorul în urma prelucrării celor zece versuri ale lui Queneau sunt tot atâtea *poeme*. Și apoi, chiar au mașinile să ne spună ceva? Nu mă îndoiesc de faptul că în alte domenii pot fi cât se poate de eficiente. Însă aici „mașinile gânditoare” divulgă mai degrabă o epuizare, o secare a spiritului care le-a creat și programat decât o victorie a sa.

Dar noi va trebui să înregistrăm și această stare de lucruri, această tehnicizare, „democratizare” a actului creator, care înaintea „pas cu pas spre forma definitivă”, cu precizia și consecvența rigidă a unei probleme de matematică...

Se vorbește adesea despre *spiritul modern*, căruia îi atribuim toate calitățile. Și totuși, trebuie să distingem între *spiritul modern autentic*, pe de o parte, și *spiritul modern fabricat, teribilist*, care maimuțărește lucrurile, pe de altă parte. Altfel spus, există *spiritul, gândirea poetică*, și există *gândirea rațională* (uneori irațională, incoerentă) *pe post de gândire poetică*...

În epoca modernă, creativitatea de tip rațional sau voit irațională, teribilismele juvenile, hărnicile sterpe, creația colectivă generaționist-canonice, hazardul „de mână” (vezi sacul poetic și zarurile „mistice” ale lui Brâncuși, urcate în rang de Tretie Paleolog) sau hazardul „ordonat” de mașinile gânditoare („literatură combinatorie”) câștigă pe zi ce trece tot mai mult teren. Mai mult de atât, în epoca modernă, opera rațiunii sărace, opera „irațională” și opera-pastișă a compilațiilor literare stau la loc de cinste, iar destinul poetic de grup (generaționist) pune în umbră destinul individual.

(va urma)

organizează

CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE „CARMEN PATRIAE”

a VIII-a ediție (noiembrie 2010)

„Naționalismul poate fi practicat și cuviincios. Nimeni nu poate interzice unui popor să-și trăiască tradiția și istoria. Când dispar popoarele, intrăm în turnul Babilonului” (Petre Țuțea)

Concursul, având ca temă dragostea de țară, înțelegând prin aceasta complexitatea sufletească a poporului nostru și implicit, a autorului, se adresează tuturor creatorilor români, din țară și din diasporă, de orice vârstă, indiferent dacă sunt sau nu membri ai Uniunii Scriitorilor sau autori de volume publicate, dar în special, elevilor din școli și licee, cenaclurilor literare ale acestora.

Poeziile (pot fi și scurte poeme în proză) vor fi dactilografiate obligatoriu și vor purta un motto, care se va regăsi și pe un plic însoțitor (închis) conținând datele de identificare: numele, câteva repere biografice, adresa, numărul de telefon.

Paginile conținând poeziile nu vor purta date de identificare, ci doar motto-ul regăsit pe plicul ce va conține aceste date.

Textele (nu mai mult de zece titluri) vor fi trimise pe adresa: **Centrul Cultural „Reduta” Brașov, str. Apollonia Hirscher nr.8, cod postal 500025, Brașov, România** – cu mențiunea „Pentru Concursul Carmen Patriae” (la elevi se va specifica: secțiunea elevi)

Data limită de prezentare: 15 noiembrie 2010 (data poștei).

Juriul (alcătuit din scriitori și critici literari) va decerna trei premii (I,II,III), o mențiune, precum și Marele Premiu „Carmen Patriae” - pentru fiecare secțiune în parte.

Câștigătorii concursului vor fi anunțați, din timp, pentru a fi prezenți la festivitatea de premiere, care va avea loc la Centrul Cultural „Reduta” Brașov la sfârșitul lunii noiembrie, la o dată pe care o vom comunica din timp.

Informații suplimentare la numărul de telefon (+40)268-419706 sau la adresele de e-mail: centrulcultural_reduta@yahoo.com, office@cultural-centre.ro. DIRECTOR: Marius CISAR

Concursul anual de haiku HEXAPOD organizat de Muzeul de insecte NCSU (UNIVERSITATEA DE STAT CAROLINA DE NORD)

Haikul este un mijloc amuzant, în mod tradițional focalizat pe schimbările de sezon și pe natură (inclusiv insecte sau alte artropode terestre sau de apă dulce!) cu un format relativ standard care-l face mai ușor de judecat/jurizat. Desigur, acceptăm abateri minore de la „regulile” haikului tradițional (5-7-5 onji). De asemenea, ne-ar plăcea să vedem mai multe HAIGA (haiku însoțit de imagine) și SENRYU (poem scurt despre slăbiciuni umane sau, în cazul insectelor, despre ciudățeni).

Se oferă trei premii pentru locurile I, II și III.

Informații necesare: haikul dvs., numele complet, date de contact (orașul, țara), vârsta (dacă este mai mică de 13 ani).

Vrem să știm, de asemenea, dacă sunteți sau nu de acord să vi se folosească numele în cazul în care poemele dvs. vor apărea în vreo pagină Web sau materiale ale NC State University.

Oricine poate trimite poeme cu excepția juriului. Se acceptă între 3 și 15 haikuri până la data de 20 martie, ora 11.59 pm, prin mail la adresa ncsuinsects@gmail.com.

Mai multe, pe adresa:

<http://insectmuseum.org/haiku.php>.

(urmăre din pag. 8)

Însăși poezia îi dă suflu poetei, ea, poeta, dându-i-se cu generozitate unei imanente stări de inefabil: "Mai bine ai fi lăsat vioara acestui vis / Să cânte insomniilor mele" (Nunțile albe, p.13).

Poeme integrale întâlnim presărate peste tot în volum. Iată doar câteva menționate aici: Mărturisire (p.47), Ninge surd (p.49), Noapte de sâmbătă (p.51).

De-a lungul întregului volum avem de-a face cu o lirică temperată în toată desfășurarea ei. Uneori, însă, poeta pare a ne vorbi în mai multe timbre, oferind varietate lecturii: "Am gândit clipa cu gânduri / Și-am semnat câteva rânduri" (Yang, p.29).

Poezia afectivă a Danei Potorac are calitatea de a spori sentimentul ființei. Izvorâtă, se pare, din apele venusiene ale poeziei, poeta Dana Potorac s-a obligat spiritual față de noi, cititorii, dar ne obligă și pe noi să-i așteptăm cu interes următoarele volume de versuri.

CyberPoems

Ultima noapte cu Bernoulli

e ora la care se vine străine
doar tu poți descreți curburile frunții
izbind în trecutul meu cu neliniști absurde
și păcălind santinele ascunse
la porți de cetate
neunse și nepătrunse de nimeni
ca-ntr-o gară străvezie
unde se strâng mulțimi
adiacente de suflete
și ades acolo înțepenesc
pe când axa lui Bernoulli se ceartă cu lumea
nemaivând niciun sprijin
cercurile se unduiesc rar
în noapte
când alte aventuri se petrec
pe dinafară de exact
cu pletele tale m-am iubit
pe ascuns
în cercul acela universal și rece
dătător de viață
cu centrul la mine în palmă

Mama mea

mama mea
cea mai perfectă dintre țărâncile lumii
mereu cu ochii în pământ
trecând prin mine

dacă nu ți-aș fi revăzut chipul
în singura mea însingurare
în dorul meu orb așternut
iarăși aveam să uit
că mai ești
că mai sunt

Stele în balconul poetului

poetul ieși în balcon
era a doua-ncercare în noaptea aceea
dezamăgire era
trei stele pe cer
răcoare perfidă de ciuturi venea
prin copaci asimetrici precum einstein călare

îi păru rău că nu le-a surprins mai demult
stelele acelea din colțul grădinii
ar fi putut fi cornul și laptele generației sale
vai ce păcat
că nu le-a surprins mai demult
acum aleargă una după alta
fiecare pe drumul celeilalte

poate altădată să fi fost mai puțin aburit
cerul e departe acum
mereu cu aceleași trei stele
formând singurul său triunghi apotehic
unul singur și nerătăcitor
adevărat
adică perfect
din toate unghiurile de vedere
ce șansă enormă putea risipi
în noaptea aceea

numai trei stele pe cer
numai el să le vadă
celelalte poate erau ascunse pe undeva
pe partea dedesubt a pământului
sau pitite poate
tremurând în beznă

de cum intră în culcuș
o idee încolți ca o lumânare în minte
o bănuială care nu-l părăsea de multă vreme
s-a limpezit
lângă triunghiul acela
apotehic
trebuia să mai fie unul
cel puțin o stea trebuia să mai fie acolo
altfel echilibrul s-ar fi rupt
fără sprijin etajera
s-ar fi prăbușit
chiar în balconul poetului

Apollo

CATRENE

de OMAR KHAYYAM

XXXVII

Viața se grăbește, rapida caravană.
Oprește-te și-ncearcă să-ți faci intensă clipa.
Nu mă-ntrista și astăzi, făptură diafană!
Mai toarnă-mi vin! Amurgul m-atinge cu aripa...

XXXVIII

Un joc ce se repetă e viața - și tu știi:
Câștigul e durere și moartea fără nume.
Ferice de copilul sfârșit în prima zi...
Mai fericit acela ce n-a venit pe lume.

XXXIX

Zefirul răcorește obraji rozelor
Și-n umbra parfumată ne mângâie extazul.
Atât de plin de vrajă și de noroc e ceasul,
Că tristul ieri dispare ca fulgul de ușor...

XL

Aceste ornamente pe cupa delicată
Un bautor le-nscrise cu mâna-nfrigorată.
De dragul căror gene le-a vrut așa de fine?
Și-o să le sfarme, poate, îndurerat de cine?

XLI

Să nu-ți dezvălui taina din suflet celor răi.
Nebunilor nu spune durerea niciodată.
În zâmbet să te ferici de toți semenii tăi.
Nădejdiile, ascunse să-ți stea de lumea toată.

XLII

Întorsu-ne-am prieteni la vechiu-ne desfrâu.
Am renunțat la ceruri, la rugi și cele sfinte.
Oriunde este-o cupă, Tu ai să vezi, Părinte,
Cum curge-n gături vinul ca apa într-un râu.

XLIII

O Mâna-ascunsă scrie și trece mai departe.
Nici rugi, nici argumente, nici spaima ta de moarte
Nu vor îndupleca-o să șteargă vreun cuvânt.
Nici lacrimile toate nu pot să șteargă-un rând.

XLIV

Betivule, imensa urnă, eu nu știu cin' te-a modelat.
Știu doar că poți să-ncapi trei vedre și știu c-ai să te
sfarmi curând.
Mult timp am să mă-ncreb atuncea: de ce ai fost oare
creat,
De ce-ai fost fericit și-acuma - de ce nu ești decât
pământ?

XLV

Ești trist? Adu-ți aminte că-n jur atâția sufăr.
Și că dureri mai grele în univers pot fi.
Alege-ți o femeie cu sânii albi, de nufăr.
Să n-o iubești. Nici dânsa n-o să poată iubi.

XLVI

Olarul stă în fața roții. Cântă.
El modelează șolduri de ulcioare.
El cranii mândre de sultani frământă
Și ofilite mâini de cerșetoare.

XLVII

S-aprind alți zori! Descopăr din nou splendoarea firii.
Cui să-i aduc prinosul în clipa asta sfântă
Când mii de flori și buze se dăruiesc iubirii?
Copilă, lasă harfa, căci, iată, păsări cântă...

XLVIII

Bea vin! Curând vei trece și tu supremul prag.
Și nu vei lua cu tine nimic din ce ți-i drag.
Aceasta-i marea taină: lăleaua scuturată
Nu înflorește iarăși, o Saki, niciodată.

XLIX

De ai alătura de tine două măsuri de vin și-o cupă,
Să bei în orice adunare, și când ești singur iarăși bea!
Căci Cel ce face și reface tot ce-i în lume nu se-ocupă
Nici de musteți ca ale tale și nici de bărbi cum e a mea

L

Un punct pierdut e lumea în haosul imens.
Toată știința noastră: cuvinte fără sens.
Om, pasăre și floare sunt umbre în abis.
Zadarnic este gândul, iar existența - vis.

LI

Grăbite ca și apa și repezi ca un vânt
Ce-aleargă prin pustiri, fug zilele-mi puține.
Și, totuși, două zile indiferente-mi sunt:
Ziua de ieri și ziua care-o să vină mâine.

LII

Cât timp voi încerca să umplu cu pietre marea
nesfârșită?
Disprețuiesc și libertinii, dar și credința ipocrită.
Voi merge-n Rai sau în Gheena? Dar mai întâi e-
adevărat
C-aceste stranii țări există? Care din voi le-a vizitat?

LIII

Privește! Trandafirul se leagănă în vânt.
Ce pățimaș îi cântă de sus privighetoarea!
Bea! Ca să uiti că vântul va scutura azi floarea
Și va lua cu dânsul fermecătorul cânt...

LIV

Khayyam cosea la cortul filosofiei. Dar
Căzu în creuzetul mahnirii. Și-atunci fumul
Fu spulberat de Parce în patru vânturi. Scrumul
L-a dat pe mai nimica un negustor avar.

Valeriu VALEGI

TREpte DE Împlinire ARTISTICĂ

Poetul TRAIAN-ARHIP-ZELETIN își continuă cu acribie periplul artistic și în cea de-a 2-a carte intitulată „DUMNEZEU ÎN NATURĂ” (Editura Terra, Focșani - 2009, 77 pag. - preț neprecizat). Cu această nouă apariție autorul demonstrează că se află într-o perioadă fastă, de ascensiune a propriului timbru, acest lucru neînsemnând că fiorul liric nu mai trebuie temperat și pus într-o matcă firească. De altfel, deși aflat la o vârstă septuagenară, poetul vedește o râvnă și o hărnicie demne de invidiat, iar pofta pe care și-o configurează în fiecare text împlinit ne dă speranța unor realizări poetice depline.

Sunt 7 motive de admirație pe care le semnalăm, șapte motive pentru ca un cititor de poezie să parcurgă cu interes noua apariție editorială a poetului Traian Arhip-Zeletin.

Primul lucru care-ți atrage atenția atunci când îi deschizi cartea este motto-ul ("Am să trăiesc până ce moartea va muri"), făcut să ne certifice tăria și caracterul crezului artistic ale autorului.

Al doilea și al treilea motiv pentru o lectură adecvată sunt susținute de coperta și grafica cărții înfăptuite de pictorul gălățean Nicolae Einhorn (martor de suflet al atâtor scriitori ai arealului dunărean). Acest înveliș al semnelor conținute dau o eleganță netrucată cărții de față (poate par puțin exaltate aceste considerații, dar ele au o reală bază afectivă...).

Un alt motiv de apreciere este legătura organică, firească, între cele trei secțiuni (capitole, cum le intitulează autorul) ale cărții: "Divinitate(a) există"; "(Cred în) Dragoste"; "(Îndemn la) Libertate". Aceste trei realități, spre care poetul aleargă transfigurându-l, alcătuiesc propria-i trinitate.

Există și un alt motiv de admirație și anume tentația enunțului direct, fără înflorituri ("Am început să iubesc / Născându-mă odată cu dragostea" - Odată cu dragostea; "Alerg alerg singur prin mine / să mă cunosc cine mai sunt" - Vreau să mă cunosc; "Trebuia ceva / Să se-ntâmpie / Iisus să ne mântuie" - Iisus).

Un motiv, ce atestă continuitatea cu prima sa carte ("Vuiesc de dragoste în patimi și sărut"), este și freamătul interior ce înfrăgezește versul, o neliniște stranie ce înseninează chiar și unele pasaje mai puțin logice ("Am să trăiesc mai mult decât moartea /... Mi-o spune spune prin simțire Divinitatea" - Viața continuă; "Fără culoare / Nu putem curge-n ce-i viu" - Culoare; "Trupu-ți de nici o floare atins / C-un sentiment virgin ți l-am cuprins" - Regina sentimentelor).

Și nu în ultimul rând, un alt motiv de apreciere este consecvența cu care autorul se apleacă asupra formulei (în)cifrate a versului clasic.

Important este ca poetul Traian Arhip-Zeletin să creadă în veridicitatea demersului său, nelipsindu-i atâtea virtuți...

desene de Elena Liliانا Fluture

Ioan TODERIȚĂ

Războiul lui Puf

- fragment de roman -

Capitolul 1*Vezi, mă, de muiere, n-o da rusului de pomană!*

Noaptea, cea din cer coborâtă, pâdea cu ochi de ucigaș satul. Amurgul o purtase de mână din pădurea Gârboavele ca pe un orb ascultător și, grăbit să-și însoțească soarele în alte zări, o părăsi pe creasta dealului lepurenii. Astfel, privind dintr-un zarzăr al viei lui Drăgușan, noaptea întuneca cu orbire depărtarea lacului care sfârșea în Prut, în dealurile Basarabiei. Lacul, se auzea sub pământ, cum sufla în oglinda din carnea lui pâlpâirea stelelor, ca-n lumânări pentru cei morți.

O răpă cât un pârau fără izvor, cât o crăpătură în coasta de lut a lepurenilor, aluneca în cascade line pe coama unui cal murg, purtat de căpăstru de un om negru, întunecând umbrele unor trupuri arhaice în rădăcina viilor din Tărtăcuța.

În dreapta scufundării acestor umbre, stâna lui Ciupitu priveghea moartea Soarelui, cu behăit de oaie albă spre fântânile verzi din gura unei alte râpi, mai lată în umeri și mai adâncă în vii, răpa lui Necoară.

Călărețul, descălecat, ce luneca pe trepte de de știute, în falia râpii mici, din cumpăna apelor secate ale Tărtăcuței, avea ochii aprinși să vadă, să audă, să scormone adâncirea lui și a calului în satul care începea în tâmpetele lui, în afara minții lui, undeva în glezne, undeva într-un scâncet de copil nebotizat. Uitase de stână, de strigătele ciobanilor care băteau oile în strungă pentru a le mulge, uitase de sine în nisipurile acestui drum subpământean. Se trezi biciuit - în această uitare - de crengi de salcâm, de lemnul câinelui, de mărar sălbatec și cânepă, de trandafiri altoiți cu măceși, cândva, la începutul lumii. Era înalt călărețul în această călătorie sub lună, așa descălecat sub mămăliga ei mereu aburindă, mereu mușcată de un câine astral, flămând în nopțile de ceară și fum și uitare omenească.

Nu-și amintea când răsărise luna, când se oprise să vadă răsăritul ei, cu ochii în lacrimi, cu obrazul zgâriat, cu fruntea încărunțită de gânduri la pândă. Calul trăda neliniștea călărețului, opintindu-și în nări un nechezat blând. Omul îl scărpină pe bot ca să-i oprească simțirea altui cal. Din josul râpii, de unde o fi fost gura ei, venea, trudită de suieș, o umbră, un cap mare într-un trup de pitic, un om posibil, urmat de un cal alb uriaș. Calul strălucea atât de tare că argintul lunii turnat în albul lui făcea nevăzută ființa omului ce-l purtase aici, omului care se străduia să vorbească șoptit celui de piatră, celui stăuar, din calea lui.

- Mă nenorocitul!, ți-am spus să fie murg, nu bălan!

- Lasă, că o să-ți placă! L-am prins doar pe ăsta, care s-a ascuns de rusi în răpă.

- Da, n-au plecat?

- Au mai rămas în sat cam vreo zece. Arată ca dracu', spânzurați în pepese-uri, cu pantalonii largi în tur, cu cămășile lor scurte pe dinafară.

Se opri, înspăimântat de cât vorbise. Argintul lunii topise repede cuvintele vorbărețului și hoțului de cai; fluturi sonori în urechi ciulite să plesnească.

În gura râpii, de unde venise hoțul infim - nu numai ochi înfundați în țeastă, se auzi o rafală de armă automată.

- S-au îmbătat!, şușoti hoțul de cai, încă posedat de imaginea armatei lui Stalin, din mintea lui.

- Și, nemții?

Întrebarea îl lovi în moalele capului pe ascultător. Nu se aștepta să-i fie pusă de banditul din întunecimea râpii, prea puțin argintată ca să oglindească un om rău; omul înarmat până în dinți, dintre calul murg-moldav și calul alb-ucrainian. Țiaș-da, fiul cel mare al lui Teteia, hoțul cunosător de cai buni de furat, de cai de război, își opri suflarea: „Treaba asta a nemților risipiți în sat, nu-i a lui. Dacă ciripești, mă nalangată mare, o mierlești! Ion Brânză îți va scormoni măruntaiele!”, auzea el în suflarea-i oprită ca-ntr-o fântână secată, care, uneori, era mintea lui, auzea el ecoul amenințării lui Ion Mândru, starostele satului, sfătuitorul lui în vremea aceluia război lung cât dracu', de la apus până la răsărit și dincolo de răsărit, cât brăul pământului pe gura Soarelui.

„De nemți, ne ocupăm noi, bătrânii, ca să le arătăm că românii de la Mărășești n-au murit! Că noi n-am vrut nici războiu' ăsta, nici pe cel de atunci, când tânăr și prost cum eram, omoram nemții cu fală!” „Păi! Îți ștergi din păcatul uciderii taților, salvându-le fiii de ruși, acum? De ce nu-i lași pe ruși să-i omoare, că le-a călcat țara cu glonțu' pe țevă în carne de om nevinovat?” „Mă, Mitică a Ilenei, nu-s eu făcătorul acestui păcat de a te război cu alții, nici Dumnezeu, care să judece cum se plătește păcatul gândit de unii și făcut de cei care nu gândesc! Ce, mie mi-a fost ușor să trag cu ochii deschiși la Mărășești, în tații lor? Războaiele se câștigă cu iertare omenească, nu cu praf de pușcă pus la rădăcina neamurilor!” „Ei, vorbe, tată Mândrule! Războaiele se câștigă de cei care ne cumpără viața cu bani. Uite, eu vând o mitralieră, aruncată din mâini de neamț împușcat la marginea șanțului, acolo sub gardu' lui Mitu și Cac' Sat. Doamne!, cum stăteau nemții împușcați în malu' care înalță casele lor spre cer! Parcă ne zâmbeau de dincolo, cu vorbe șoptite pe ochi: Noi am vrut să cucerim lumea, cu voi prieteni, da, ăștia, care ne-au luat viața, ce vor?”

Parcă, tată Mândrule, tot satu' auzise vorbele astea! Stăteau cu ochii în crăpăturile gardului nostru de stuf și plângeau, de parcă ar fi murit frații mei mai mici, ori mai mari, pe care tata-i

(continuare în pag. 21)

(urmare din pag. 20)

făcuse cu femeii necunoscute într-un pelerinaj la Sfântul Mormânt, ori într-o călătorie păgână, din mintea lui! „Mă, tată, nu-ți mai trudi amintirile cu suferința morții lor! În război, moartea e așa de vicleană, că-i lucru mare s-o păcălești. Uite, îmi dau eu seama, acum, că ascunzându-i pe nemții din calea rusului îi fac în ciudă morții!”

- Bă, unde sunt nemții?, se răsti Puf la hoțul ce adormise în oasele capului cu păr țepos, în ochii unui om care visa, cu orbite prea mari pentru visare omenească.

- În via lui Slădescu.

Puf privi în stânga râpii. Știa că via boierului pomenit de Țiașda, de hoțul calului alb, sfârșea acolo unde privea. Cimitirul era îngărdit cu grijă de via lui Slădescu.

Un nor își puse palma pe ochii lunii și îl lăsă fără gânduri pe Puf. Simțea, între scursura viei lui Slădescu și copitele cailor, vorbele nerostite a morților-vii din cimitir, un fel de vorbe bilingve: Das ist junker, ăsta-i tânăr, Johan, Ioan. Puf îl apucă de gură pe Țiașda, chiar în clipa vorbirii lui sâsâite. Țiașda se uită la mâna dreaptă a lui Puf cu ochi de mort trezit din somn. Degetele acelei mâini erau de aramă coclită, de pământ scormonit proaspăt, așa încleștate pe mânerul cuțitului de la brâu.

Apoi, cât să spui „ăsta-mi taie gâtul!”, în trei timpi, cuțitul sări din teacă.

Țiașda, îl auzi cum se înfipsea înfundat într-un piept de om nevăzut, din capul lui. Un scâncet de copil amuți valea râpii într-o tăcere de piatră. Se desluși un fel de „Bit tvoi mater!”, în gura celui înjunghiat.

Puf își smulse mâna stângă din gura lui Țiașda.

- Mă, când furi cai, omoară-le stăpânul!

Țiașda se întoarse spre zvârlitura cuțitului lui Puf, ca să-l caute pe cel înjunghiat.

- Lasă-l acolo!, îi ordonă Puf.

Parcă nu-i dădea pace curiozitatea și atât cât ochii mortului sclipiră spre el căută căpăstru calului bălan în picioarele lui. Nu-l găsi sub uitătura de pește a „rusului” cu față de var stins, cu chipiu răsturnat în moalele capului. Calul îl izbi pe hoț, cu botul lui cărnos, răscolind strămtimea râpii cu o răsucire de trup în aer, cu copitele cățarate pe lună.

Țiașda căzu în pelinul cald, plin de măceși uscați, în iarna dinaintea acelei primăveri, mulțumit că nu fusese călcat în copite.

Puf nu-și clinti statuia din murgul lui. Mai avea în mâna dreaptă „fuga cuțitului” în întunecimea nefericitului necunoscut. Își pipăi chimirul, teaca goală a cuțitului, pielea „șerparului” cu bani și gândurile care-l făcuseră fiară. Clipa de spaimă ce tremura îl ademenea să-și gândească o întoarcere triumfală din instinctele aducătoare de moarte.

- Ia stai, mă Puf!, îi strigă lui Țiașda, acolo în durerea țepilor lui, bine înfipti în fund omenesc. Țiașda, îi vorbi:

- ăsta-i calu' lui! ăsta-i calu' lu' Alexandru Purcaru!...

Făcu ochii mari pe sub copitele calului. Văzu, pe un zâmbet senin a lunii în râpă, ochii prietenului său din copilărie. Ochii râdeau, așa cum făceau de fiecare dată când, în fugă după o fată, la horă, unul se împiedica ca să-l lase pe celălalt să o prindă.

Puf știa că Alexandru era mare iubitor de cai, știa că numai el putea să-și ademenească „iapa în moarte”.

„Mortu” apucă gâtul „calului” și, cu o săritură a trupului bine înfășurată pe coama lui, dispăru în gura râpii. Țiașda își numără spinii din fund, bombănind la fiecare smulgere de „țap”. Puf începu să râdă ca un apucat.

- Mă, tu furi cai de la alți hoți de cai? îl muștră între două sughițuri de răs negustorul de cai pe „hoțu” prostit de înfățișarea rusească a lui Alexandru Purcaru. Cum de n-ai știut a cui era calu'?

- Păi, rușii erau la crâșmă. De unde să știu cine-i rus, cine-i român? Că, așa afumați de țuică, tare mai seamănă oamenii între ei! Că, cu ce sunt îmbrăcați, Dumnezeu îi știe! Neamțu', cu haine de român. Românul' cu haine de rus...

Puf trecu potolit de răs, pe sub lună, în umbra piticului Țiașda.

Scormoni cu gheare de șoim îmblânzit nisipul râpii încă uscat de înserare, încă proaspăt înfiorat de fuga calului pe fundul ei. Își găsi cuțitul în nisip, neînsângerat, cu vârful bont, cu lama tristă, cenușie. Zâmbi. Țiașda se feri din calea lui. Îndrăzni totuși să-i vorbească șoptit.

- Măcar de-o pâine, că nu mai avem din ce trăi...

Puf se făcu nevăzut spre calul murg. Umbra lui vorbi blândă, împăcată cu sine.

- Ia, mă!...

Palma care ținuse de gură calul se desprinse din cal cu trei degete numai, cu o monedă de argint clipind des între ele. Țiașda luă „jăriticul” înpăimântat, din palma cu trei degete. Știa că Puf fusese împușcat în palmă, atunci, Doamne! cum s-a-ntors roata, atunci, când îl apucase de gât pe neamțul ce-i rușinase nevasta.

- Măine seară...

- Măine, nene Puf, pe râpa lui Ciucă pe coasta viei lui Drăgușan.

- Bine. Și ascunde-ți muiera de rus, de vederea rusului.

- Ei!

- Ei?

- Păi, da, că-i place, futu-i crucea ei!...

Puf dispăru pe o cărare din fundul râpii, pe una din cărările ei costale. „Să fi suit râpa în via lui Slădescu, ori în via lui Bulearcă?”, își frământă aluatul minții lui de hoț prost: Marin a lui Țiașda. Auzi din cer: Vezi, mă, de muiera, n-o da rusului de pomană!”

PRIMAVARĂ

Emilia Dumitrescu

Triluri? Pițigoii?
axa terrei înclinând
spre primăvară

Dumitru Radu

Soare prin ceață –
trei fire de iarbă
înfruntând zăpada

Vasile Moldovan

Nici fluturi, nici flori –
totuși primul fluture:
vântul primăverii

Ana Ruse

Petale poposind
pe mâini îngemănate –
luna-i prea sus

Bocete-n casă –
caisul înflorește
prima oară

Tania Nicolescu

Tresar apele –
mâțișorii salciei
plesnesc pe ramuri

Umbre-n pădure –
lumina se înalță
dintre ghiocei

Alexandru Pătrulescu

Primavară... iar!
seduși de lumină
cresc mugurii... alt câng!

Ion Untaru

Cireș greu de rod
bătându-mi în geam –
și-a atins menirea

PRIMAVARĂ

Ion Faiter

Cântec de grauri
se pierde-n zare -
iarăși martie

Laura Vaceanu

Primii mâțișori –
pe o piatră albă
pasăre însetată

Adina Enăchescu

Primăvara-n toi –
un fluture albastru
nebun de zbor

Radu Patrichi

Un bec în noapte –
zidul a devenit
planșă cu fluturi

Dumitru Ene-Zărnești

Foc de frunze –
prin vâlul de fum
câteva berze

Mihai Merticaru

Sub biciul ploii
ridică fruntea mai ferm
firul de iarbă

Dan Doman

Geamul grajdului –
în pânza de păianjen
o floare de măr

Anastasia Dumitru

Parfum de liliac –
rădăcini îmbătrânite
prind viață

*Notă: Semnatarii acestei rubrici sunt membri ai
Societății Române de Haiku din Constanța*

Concurs Național de Poezie, ediția a XVII-a

Primăria și Consiliul Local Caransebeș
Casa Municipală de Cultură „George Suru” Caransebeș

ORGANIZEAZĂ

CONCURS NAȚIONAL DE POEZIE
„SUB SEMNUL DE ȚAINĂ - GEORGE SURU”
Ediția a XVII-a, CARANSEBEȘ, 16 aprilie 2010

Concursul se organizează în municipiul Caransebeș în semn de recunoaștere a operei scriitoricești și a contribuției poetului George Suru (16.02.1940 - 30.05.1979) la viața culturală a orașului de pe Timiș, cât și pentru promovarea și afirmarea unor talente literare de perspectivă.

La concurs pot participa creatori din toată țara, fără limită de vârstă, care nu au publicat în volum.

Concurenții vor trimite, pentru concurs, un număr de maximum 10 creații originale, obligatoriu editate la PC, sau dactilografiate, în 3 exemplare.

Lucrările nu vor fi semnate ci vor purta un motto de identificare, ales de autor.

Creațiile literare vor fi însoțite de un plic sigilat, purtând același motto de identificare, în care se vor găsi datele de identificare (nume, prenume, adresa, adresă de e-mail, nr. telefon), la care poate fi contactat concurentul.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Lucrările se trimit până la data de 06 aprilie 2010 (data poștei) pe adresa: Casa Municipală de Cultură „George Suru” Caransebeș, str. M. Viteazu, nr. 6, cod 325400, jud. Caraș Severin.

Se vor acorda 3 premii și un premiu special, în bani.

Poeziile premiate vor fi publicate în revista literară „Interferențe” a Casei Municipale de Cultură.

Premianții vor fi anunțați telefonic pentru a fi prezenți la Caransebeș, la premiere, în ziua simpozionului, asigurându-li-se masa, cazarea și transportul.

În caz de neprezentare a câștigătorilor, la Caransebeș, în ziua de premiere, organizatorii își rezervă dreptul de a redistribui premiile.

Relații suplimentare se pot obține la tel. 0255-514609; 0724-235876; 0727-718153 și 0721-941290

Redacția

Concursul Național "ION CREANGĂ"

Creație literară - POVEȘTI / Ediția XVII, 2010

Data: 17.04.2010 - 18.04.2010

Loc: Muzeul Literaturii Române Iași

Organizator: MUZEUL LITERATURII ROMÂNE IAȘI

Telefon: 0232 410340 Fax: 0232 213210

Email: muzeul_lit_iasi@hotmail.com

Site: <http://www.muzeulliteraturiiiasi.ro>

Adresa: Muzeul Literaturii Române Iași, Str. V. Pogor Nr. 4, 700110 - IAȘI - România

Ion Creanga - (1837 - 1889)

Muzeul Literaturii Române Iași, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor - Filiala Iași, organizează la Muzeul „Ion Creangă” (Bojdeuca), în zilele de 17 - 18 Aprilie 2010 - Ediția a XVII-a a Concursului Național „Ion Creangă” de creație literară - Povești.

La acest concurs pot participa, indiferent de vârstă, creatorii care nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor (inclusiv din Basarabia și Bucovina, precum și românii care trăiesc pe toate meridianele).

Manuscrisele (maximum 15 pagini), dactilografiate la 2 rânduri, în 5 exemplare, vor fi însoțite de un motto. Numele autorului, vârsta, adresa, numărul de telefon se vor afla într-un plic sigilat - pe care va fi scris același motto și mențiunea „Pentru Secțiunea copii” sau „Pentru Secțiunea adulți”.

Textele care nu se vor încadra acestor rigori nu vor fi luate în considerație.

Concurenții vor expedia lucrările până la data de 27 martie 2010 (data poștei) pe adresa: Muzeul „Ion Creangă” (Bojdeuca), str. Simion Bărnuțiu, nr. 4, Iași, cod 700118 - Tel. 0747499488 sau 0232-272944.

Juriul, format din membri ai Uniunii Scriitorilor din România, va acorda următoarele premii în ziua de 18 aprilie 2010, în cadrul manifestărilor organizate de Muzeul Literaturii Române Iași, la împlinirea a 92 de ani de la inaugurarea BOJDEUCII ca prim Muzeu Literar Memorial din România !

Informații suplimentare la telefon: 0232 410340; 0232 213210 sau la adresele:

muzeul_lit_iasi@hotmail.com -

www.muzeulliteraturiiiasi.ro

Redacția

POEME SELECTATE DE PE
CENACLUL ONLINE "NODURI ȘI SEMNE"
(www.cenaclu.inforapart.ro)

Aida HANCER

Album cu pescăruși

tu dormeai pe nisip
și marea dormea
și visați același vis
la umbra unei bărci părăsite
un copil trist
cu o scoică în mână
înțelege pentru ce s-a născut
marea tace
valurile tulbură în liniște
luna coborâtă
la petrecerea din adânc

luminile se sting în do minor
oamenii adorm
în tăcere
rochiile își caută culoarea
pierdută
printre cioburi de mare

cu teamă
un val ți-a sărutat genunchiul

pentru tine
răsăritul a sacrificat o petală
din care curge timpul
însângerat
în fiecare dimineață
marea soarbe
câte un strop din clepsidra
copilului
trist

CORA

Te-aș ierta

Te-aș ierta
de-ar fi să-mi spui
cât de dragă nimănui
m-ai lăsat

Te-aș ierta
de-ar fi să-mi dai
flori din colțul meu de rai
cu-mprumut

Te-aș ierta
de-ar fi să-mi ceri
vis de azi pe vis de ieri
nevisat.

ZENOBIA

Vase de lut

Iubesc cuvintele
și mă joc...
uneori ele se joacă
cu sufletul meu fără rai
și-mi lasă pe foi răsturnată
o lume
și umerii goi la vedere.

Iubesc cuvintele
și mă joc...
pasărea fericirii se teme
de ele
vine rar
îmi îmbracă umerii numai când tac

Iubesc cuvintele
și mă joc...
sub ochii nopții deschiși
cearcăne mov
plasturi lipiți pe rănile zilei
trecute
ca o farsă
hohot indecis atârnat la colțul gurii
genunchi jupuiți
și-n jur întrebări cu semnele seceri
căzute
fără răspuns
se adună

Iubesc cuvintele
și mă joc...

Ba nu
eu doar așez
maci roșii în vase de lut
și dimineața îi găsesc în grădină
sub rouă.

ANADOR

Durere mută

Am mers tăcuți pe drumul nostru
fără prea multe vorbe
și poate cu prea puține zâmbete.
Oricum știam că mă iubești
și tu știai că te iubesc.
Acum nu mai ești și cât de multe
aș avea să-ți spun
și ce păcat că am tăcut!
Ce trist e fără tine și cât de fără rost!
Și...plâng în gând tăcute lacrimi triste!

BOEMA

Galati, cod 800010, Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4

Telefon: 0236 411190, 0740 324472

Email: boema@inforapart.ro, infoapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro